

DOHODEK IZ VZAJEMNIH SKLADOV

Pojasnilo DURS, št. 42405-10022/2005, 10. 10. 2005 (velja do 31. 12. 2005)

Od 1. 1. 2005 dalje se uporablja novi Zakon o dohodnini (Uradni list RS, št. 70/2005-UPB2; v nadaljevanju: ZDoh-1), ki med drugim ureja tudi obdavčitev vzajemnih skladov in jih vključuje med dohodke iz premoženja, drugače kakor stari Zakon o dohodnini, ki je tovrstne dohodke obdavčil z davkom od dobička iz kapitala. V nadaljevanju pojasnujemo način obdavčitve vzajemnih skladov in dohodka iz življenjskega zavarovanja.

Dohodek iz vzajemnih skladov

Kaj velja za dohodek iz vzajemnih skladov, opredeljuje 81. člen ZDoh-1:

1. Dohodek iz vzajemnih skladov je dohodek, dosežen na podlagi naložbe v vzajemni sklad.

2. Za obdavčljivi dohodek po tem poglavju zakona velja:

1. dohodek, ki ga zavezanec doseže na podlagi delitve čistega dobička vzajemnega sklada;
2. dohodek, ki ga zavezanec doseže na podlagi delitve prihodkov vzajemnega sklada v obliki:
 - obresti,
 - dividend,
 - iztrženih dobičkov pri naložbah ali
 - drugih prihodkov;
3. dohodek, ki ga imetnik investicijskega kupona doseže z:
 - odsvojitvijo investicijskega kupona vzajemnega sklada;
 - vnovčitvijo investicijskega kupona vzajemnega sklada;
 - izplačilom sorazmernega dela likvidacijske mase ob likvidaciji vzajemnega sklada.

3. Dohodek iz 3. točke drugega odstavka tega člena, ki ga zavezanec doseže pri kvalificiranem vzajemnem skladu iz prvega odstavka 84. člena tega zakona, se razdeli na:

1. del dohodka v obliki obresti,
2. del dohodka v obliki dividend,
3. del dohodka v obliki iztrženih dobičkov pri naložbah vzajemnega sklada,
4. del dohodka v obliki drugih prihodkov.

4. Del dohodka v obliki neiztrženih dobičkov pri naložbah vzajemnega sklada se za namene tega poglavja obravnava kot dohodek iz 3. točke tretjega odstavka tega člena. Minister, pristojen za finance, predpiše način upoštevanja neiztrženih dobičkov sklada pri izračunavanju deležev rasti vrednosti premoženja vzajemnega sklada iz šestega odstavka 82. člena tega zakona.

Kvalificirani vzajemni sklad je:

- vzajemni sklad, ki ga upravlja družba za upravljanje s sedežem v Republiki Sloveniji na podlagi dovoljenja Agencije Republike Slovenije za trg vrednostnih papirjev za upravljanje vzajemnega sklada;
- vzajemni sklad, ki ga upravlja družba za upravljanje druge države članice EU in katerega poslovanje je usklajeno z Direktivo o investicijskih skladih, pod pogojem, da se v roku in na način, ki je določen z zakonom, ki ureja davčni postopek,

opredeli kot kvalificiran vzajemni sklad in izpolnjuje vse pogoje, predvsem glede poročanja imetnikom investicijskih kuponov o vrsti razdeljenega ali doseženega dohodka in glede poročanja davčni upravi, kakor je predpisano z zakonom, ki ureja davčni postopek.

Drug vzajemni sklad je vzajemni sklad, ki ni kvalificiran vzajemni sklad.

Davčno osnovo dohodka iz vzajemnih skladov določa 82. člen ZDoh-1.

Davčna osnova od dohodka, ki ga zavezanec doseže na podlagi delitve:

- čistega dobička vzajemnega sklada in
- prihodkov vzajemnega sklada v obliki: obresti, dividend, iztrženih dobičkov pri naložbah ali drugih prihodkov,

je doseženi dohodek.

Davčna osnova od dohodka, ki ga imetnik investicijskega kupona doseže pri drugem vzajemnem skladu z:

1. odsvojitvijo investicijskega kupona vzajemnega sklada;
2. vnovčitvijo investicijskega kupona vzajemnega sklada;
3. izplačilom sorazmernega dela likvidacijske mase ob likvidaciji vzajemnega sklada,

je presežek izplačane vrednosti oziroma prodajne cene investicijskega kupona oziroma izplačanega sorazmernega dela likvidacijske mase nad vplačano vrednostjo oziroma nabavno ceno investicijskega kupona. Pri ugotavljanju davčne osnove se upoštevajo normirani stroški provizij, tako da se izplačana vrednost ali prodajna cena investicijskega kupona oziroma izplačani sorazmerni del likvidacijske mase zmanjša za 2 odstotka.

Davčna osnova od dohodka, ki ga imetnik investicijskega kupona doseže pri kvalificiranem vzajemnem skladu; od dela dohodka, ki ga imetnik investicijskega kupona doseže pri kvalificiranem vzajemnem skladu z:

- odsvojitvijo investicijskega kupona vzajemnega sklada;
- vnovčitvijo investicijskega kupona vzajemnega sklada;
- izplačilom sorazmernega dela likvidacijske mase ob likvidaciji vzajemnega sklada,

kjer se dohodek razdeli na:

1. del dohodka v obliki obresti,
2. del dohodka v obliki dividend,
3. del dohodka v obliki iztrženih dobičkov pri naložbah vzajemnega sklada,
4. del dohodka v obliki drugih prihodkov,

je davčna osnova presežek zmnožka izplačane vrednosti oziroma prodajne cene investicijskega kupona oziroma izplačanega sorazmernega dela likvidacijske mase in deleža rasti vrednosti premoženja vzajemnega sklada po posameznem viru (prihodek vzajemnega sklada, ki velja za obdobje imetništva investicijskega kupona vzajemnega sklada v obliki obresti, dividend, iztrženih dobičkov in drugih prihodkov) nad zmnožkom vplačane vrednosti oziroma nabavne cene investicijskega kupona in navedenega deleža rasti. Pri ugotavljanju davčne osnove se upoštevajo normirani stroški provizij, tako da se izplačana vrednost ali prodajna cena investicijskega kupona oziroma izplačani sorazmerni del likvidacijske mase zmanjša za 2 odstotka. Pri določitvi deležev rasti se upošteva število dni imetništva investicijskega kupona v mesecu pridobitve in v mesecu odsvojitve,

vnovčitev oziroma izplačila likvidacijske mase, odvisno od tega, ali je zavezanec investicijski kupon imel v lasti manj kakor 15 dni oziroma več kakor 15 dni v mesecu.

Delež rasti vrednosti premoženja vzajemnega sklada v obdobju imetništva investicijskega kupona po viru rasti premoženja iz:

1. prihodkov vzajemnega sklada v obliki obresti,
2. prihodkov vzajemnega sklada v obliki dividend,
3. prihodkov vzajemnega sklada v obliki iztrženih dobičkov pri naložbah in
4. prihodkov vzajemnega sklada v obliki drugih prihodkov

vsak mesec izračuna in objavi družba za upravljanje, ki upravlja kvalificirani vzajemni sklad, in to v rokih in na način, določen z zakonom, ki ureja davčni postopek. Delež rasti vrednosti premoženja vzajemnega sklada po posameznem viru iz 1. do 4. točke tega odstavka se izračuna tako, da se rast vrednosti posameznega vira premoženja vzajemnega sklada iz 1. do 4. točke tega odstavka v obdobju imetništva investicijskega kupona deli s celotno rastjo vrednosti virov premoženja vzajemnega sklada iz 1. do 4. točke tega odstavka v obdobju imetništva investicijskega kupona.

Posredujem vam tudi povezavo, kjer si lahko ogledate deleže rasti premoženja kvalificiranih vzajemnih skladov <https://urednik-t3min.sigov.si/?id=3564>.

Oprostitve ureja 83. člen ZDoh-1:

- a) Davek se ne plača od dela dohodka v obliki iztrženih dobičkov pri naložbah v kvalificirani vzajemni sklad, ki ga imetnik investicijskega kupona doseže z vnovčitvijo, z odsvojitvijo investicijskega kupona ali z izplačilom sorazmernega dela likvidacijske mase ob likvidaciji, če ima imetnik investicijski kupon v lasti več kakor tri leta.
- b) Davek od dohodka, ki ga zavezanec doseže pri kvalificiranem vzajemnem skladu kot dohodek z odsvojitvijo ali vnovčitvijo investicijskega kupona ali z izplačilom sorazmernega dela likvidacijske mase pri likvidaciji vzajemnega sklada iz dela dohodka v obliki iztrženih dobičkov pri naložbah vzajemnega sklada (3. točka tretjega odstavka 81. člena ZDoh-1), se ne plača, če je imetnik investicijski kupon pridobil v postopku obveznega preoblikovanja pooblaščne investicijske družbe ali investicijske družbe, ki je nastala iz pooblaščne investicijske družbe, v vzajemni sklad oziroma v postopku obvezne oddelitve dela sredstev pooblaščne investicijske družbe v vzajemni sklad, in to z zamenjavo delnic pooblaščne investicijske družbe ali delnic investicijske družbe, ki je nastala iz pooblaščne investicijske družbe, pridobljenih v procesu lastninskega preoblikovanja podjetij v skladu s predpisi, ki urejajo lastninsko preoblikovanje podjetij.

Akontacija dohodnine od dohodka iz vzajemnih skladov se izračuna in plača v višini 25 odstotkov od davčne osnove, ugotovljene v skladu z 82. členom ZDoh-1.

Kdaj se akontacija dohodnine od dohodka iz vzajemnih skladov ne izračunava in ne plačuje?

Ne glede na prejšnji odstavek se akontacija dohodnine ne izračunava in plačuje od:

- dohodka, ki ga zavezanec rezident doseže na podlagi delitve prihodkov vzajemnega sklada v obliki obresti pri vzajemnem skladu, ki:
 - ga upravlja družba za upravljanje s sedežem v Republiki Sloveniji na podlagi dovoljenja Agencije Republike Slovenije za trg vrednostnih papirjev za upravljanje vzajemnega sklada;
 - ga upravlja družba za upravljanje druge države članice EU in katerega poslovanje je usklajeno z Direktivo o investicijskih skladih, ne glede na to, ali se opredeli kot kvalificiran vzajemni sklad ali ne;

- dohodka, ki ga imetnik investicijskega kupona rezident doseže pri kvalificiranem vzajemnem sklada z:
 - odsvojitvijo investicijskega kupona vzajemnega sklada;
 - vnovčitvijo investicijskega kupona vzajemnega sklada;
 - izplačilom sorazmernega dela likvidacijske mase ob likvidaciji vzajemnega sklada,

ki se razdeli na del dohodka v obliki obresti, in to ne glede na višino obresti ali dohodka.

Kakor smo povedali že uvodoma, se je na podlagi določb starega ZDoh prodaja investicijskih kuponov vzajemnega sklada pred potekom treh let od dneva pridobitve obdavčevala kot dobiček iz kapitala, dosežen s prodajo investicijskih kuponov vzajemnega sklada. Tedaj je moral zavezanec na podlagi določb tedaj veljavnega ZDavP vložiti napoved za odmero davka od dobička od prodaje vrednostnih papirjev in drugih deležev v kapitalu do 28. februarja za preteklo leto.

Z novelo ZDoh-1 in ZDavP-1 pa se plačilo akontacije dohodnine po določbi 120. člena ZDoh-1 opravi na podlagi davčnega obračuna ali odmere akontacije dohodnine. Plačilo akontacije dohodnine se opravi na podlagi davčnega obračuna (REK-3B) z davčnim odtegljajem ali na podlagi obračuna (Napoved za odmero akontacije dohodnine od dohodka iz kvalificiranih vzajemnih skladov ali Napoved za odmero akontacije dohodnine od dohodka iz drugih vzajemnih skladov), ki ga opravi zavezanec sam. Plačilo akontacije dohodnine z davčnim odtegljajem je zavezan opraviti plačnik davka. Zavezanec za plačilo akontacije dohodnine na podlagi odločbe o odmeri akontacije dohodnine je zavezanec sam.

Plačnik davka je pravna oseba, združenje oseb, ki je brez pravne osebnosti, in fizična oseba, ki opravlja dejavnost, ki izplača dohodek, od katerega se v skladu s tem zakonom ali z zakonom o obdavčevanju izračunava, odteguje in plačuje davčni odtegljaj (prvi odstavek 19. člena ZDavP-1). Sem sodijo tudi družbe za upravljanje, ki upravljajo vzajemne sklade.

Letna davčna osnova rezidenta; rezidentu se zmanjša za 35 odstotkov znesek posamezne davčne osnove od dohodka:

- ki ga zavezanec doseže na podlagi delitve čistega dobička vzajemnega sklada,
- ki ga zavezanec doseže na podlagi delitve prihodkov vzajemnega sklada v obliki dividend pri vzajemnem skladu, ki:
 - ga upravlja družba za upravljanje s sedežem v Republiki Sloveniji na podlagi dovoljenja Agencije Republike Slovenije za trg vrednostnih papirjev za upravljanje vzajemnega sklada;
 - ga upravlja družba za upravljanje druge države članice EU in katerega poslovanje je usklajeno z Direktivo o investicijskih skladih, ne glede na to, ali se opredeli kot kvalificirani vzajemni sklad.

Dohodek iz življenjskega zavarovanja

Oprostitve

Na podlagi četrtega odstavka 71. člena ZDoh-1 se dohodnina ne plačuje od dohodka iz življenjskega zavarovanja, pri katerem:

- nastane pravica, zahtevati izplačilo zavarovalne vsote po preteku desetih let od dneva sklenitve pogodbe o življenjskem zavarovanju,
- sta sklenitelj zavarovanja in upravičenec do zavarovalne vsote ena in ista oseba,
- ni dana zahteva za izplačilo odkupne vrednosti police življenjskega zavarovanja pred potekom roka iz prve alineje te točke.

Davčna osnova:

75. člen ZDoh-1 določa:

(1) Davčna osnova od dohodka iz življenjskega zavarovanja je razlika med prejetim izplačilom in vplačilom.

(2) Vrednost vplačila iz prvega odstavka tega člena se pri obročnih vplačilih določi kot seštevek vseh obročnih vplačil. Kadar izplačilo iz prvega odstavka tega člena ni prejet v enkratnem znesku, temveč obročno, se vplačilo oziroma seštevek vseh obročnih vplačil porazdeli enakomerno med obdobja izplačevanja obročnih izplačil. Če celotno obdobje izplačevanja obročnih izplačil v pogodbi o življenjskem zavarovanju ni določeno, se kot celotno obdobje izplačevanja obročnih izplačil upošteva razlika med zavezančovo starostjo v času, ko prvič prejme obročno izplačilo, in pričakovano življenjsko dobo zavezanca, ki se določi glede na podatek Statističnega urada Republike Slovenije o pričakovani življenjski dobi moškega ali ženske v Sloveniji.

Akontacija dohodnine od dohodka iz življenjskega zavarovanja se izračuna in plača v višini 25 odstotkov od davčne osnove, ugotovljene v skladu z 72. in 74. do 77. členom tega zakona (tretji odstavek 124. člena ZDoh-1).

Ne glede na določbe 70. člena tega zakona se dohodek, dosežen na podlagi življenjskega zavarovanja, sklenjenega pred dnem začetka uporabe tega zakona, ne obdavčuje (drugi odstavek 140. člena ZDoh-1).

Prehodne in končne določbe ZDoh-1 (veljajo tako za dohodek iz življenjskega zavarovanja kakor za dohodke iz vzajemnih skladov)

V prehodnih in končnih določbah ZDoh-1 141. člen določa obdavčitev obresti (tu je vključen tudi dohodek iz življenjskega zavarovanja) in določenega dohodka iz vzajemnih skladov v letih 2005 do 2008.

Prvi odstavek 141. člena določa, da se ne glede na določbe 72. do 77. člena in 82. člena tega zakona v davčno osnovo od obresti in dohodka iz 2.a točke drugega odstavka 81. člena tega zakona in dohodka iz 1. točke tretjega odstavka 81. člena tega zakona, razen od obresti in dohodkov iz tretjega odstavka 102. člena tega zakona, v letu 2005 všteva 10 odstotkov, v letu 2006 25 odstotkov, v letu 2007 40 odstotkov in v letu 2008 75 odstotkov obresti oziroma dohodka.

Navedeno pomeni, da se ne glede na določbo 75. člena ZDoh-1, ki določa davčno osnovo od dohodka iz življenjskega zavarovanja, v davčno osnovo od navedenega dohodka v letu 2005 všteva 10 odstotkov, v letu 2006 25 odstotkov, v letu 2007 40 odstotkov in v letu 2008 75 odstotkov dohodka.

Prav tako se glede na določbo 82. člena ZDoh-1, ki določa davčno osnovo od dohodka iz vzajemnih skladov, v davčno osnovo:

- od dohodka, ki ga zavezanec doseže na podlagi delitve prihodkov vzajemnega sklada v obliki obresti, in
- del dohodka v obliki obresti, ki ga zavezanec doseže z odsvojitvijo, vnovčitvijo ali izplačilom sorazmernega dela likvidacijske mase ob likvidaciji vzajemnega sklada pri kvalificiranem vzajemnem skladu,

v letu 2005 všteva 10 odstotkov, v letu 2006 25 odstotkov, v letu 2007 40 odstotkov in v letu 2008 75 odstotkov obresti oziroma dohodka. Navedeno velja ob pogoju, da je to nekvalificiran vzajemni sklad in vzajemni sklad, katerega poslovanje ni usklajeno z Direktivo o investicijskih skladih.

Drugi odstavek 141. člena določa, da se v letno davčno osnovo od obresti in dohodkov iz tretjega odstavka 102. člena tega zakona v letu 2005 všteva 10 odstotkov, v letu 2006 25 odstotkov, v letu 2007 40 odstotkov in v letu 2008 75 odstotkov obresti oziroma dohodka, ki presegajo letni neobdavčeni del v višini 300.000 tolarjev.

To pomeni, da se v letno davčno osnovo od dohodka, ki ga zavezanec doseže na podlagi delitve prihodkov vzajemnega sklada v obliki obresti in kot del dohodka v obliki obresti, ki ga zavezanec doseže z odsvojitvijo, vnovčitvijo ali izplačilom sorazmernega dela likvidacijske mase ob likvidaciji vzajemnega sklada pri kvalificiranem vzajemnem skladu ali pri vzajemnem skladu, katerega poslovanje je usklajeno z Direktivo o investicijskih skladih, v letu 2005 všteva 10 odstotkov, v letu 2006 25 odstotkov, v letu 2007 40 odstotkov in v letu 2008 75 odstotkov obresti oziroma dohodka, ki presegajo letni neobdavčeni del v višini 300.000 tolarjev.